

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний університет»

Протокол № 2 від 30 січня 2024 р.

Голова Вченої ради, ректор

проф. Володимир СМОЛАНКА

**ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ
СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ**

**«Виявлення і реагування на випадки сексуального насильства,
пов'язаного з конфліктом, та надання допомоги постраждалим»**

Розроблена на основі Типової
загальної короткострокової програми
підвищення кваліфікації, затвердженої
наказом Національного агентства України з питань
державної служби № 96-22 від 14.10 2022 р.

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Виявлення і реагування на випадки сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, та надання допомоги постраждалим
Шифр програми	ТЗК/2022/001
Тип програми за змістом	загальна
Форма навчання	дистанційна
Цільова група	державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування/державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування, до посадових (службових) обов'язків яких належать виявлення і реагування на випадки сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (СНПК)
Обсяг програми	1,0 кредит ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	загальна тривалість програми: за дистанційною формою навчання – 5 днів
Мова(и) викладання	українська
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який(які) охоплює програма	дотримання прав людини та протидія дискримінації; рівні права та можливості жінок і чоловіків (гендерна рівність)
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	професійні знання щодо запобігання, виявлення і реагування на випадки СНПК
Укладачі програми	Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

2. Загальна мета	
підвищення рівня обізнаності державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування щодо запобігання, виявлення і реагування на випадки СНПК, формування умінь із застосування комплексного інтегрованого підходу щодо належного реагування на випадки СНПК і навичок щодо надання допомоги та захисту особам, постраждалим від СНПК	
3. Очікувані результати навчання	
Учасники професійного навчання за результатами навчання повинні демонструвати:	
знання	<p>термінологічного апарату у сфері СНПК та відмежування його від гендерно зумовленого насильства;</p> <p>норм міжнародного та національного законодавства у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК;</p> <p>механізму взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК;</p> <p>алгоритму реагування на випадки СНПК;</p> <p>основних інструментів, форм і видів надання допомоги особам, постраждалим від СНПК.</p>
уміння	<p>аналізувати та ідентифікувати випадки СНПК відповідно до міжнародних стандартів та національного законодавства;</p> <p>використовувати алгоритми реагування на випадки СНПК у практичній діяльності (фіксація, документування, зберігання та передача доказів);</p> <p>застосовувати комплексний інтегрований підхід щодо виявлення та реагування на випадки СНПК і забезпечення реалізації прав осіб, постраждалих від СНПК;</p> <p>визначати та надавати необхідну допомогу постраждалим від СНПК.</p>
навички	<p>використання норм міжнародного та національного законодавства у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК у практичній діяльності; надання допомоги та захисту особам, постраждалим від СНПК;</p> <p>застосування основних правил і принципів комунікації з особами, постраждалими від СНПК.</p>
4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
Дистанційно в асинхронному режимі (опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів) і синхронному режимі (участь у вебінарах, під час яких проводяться лекції-презентації та семінари, застосовуються кейсові методики, групове розв'язання практичних вправ та їх обговорення).	

5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься дистанційне навчання із зазначенням посилання (вебадреси)	Навчання здійснюється на платформі Google Meet. Для дистанційного навчання в синхронному режимі доступ до вебкабінету відеоконференції надається після реєстрації
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять (дистанційно в синхронному режимі) – 60%. Самостійне опрацювання обов’язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів – 10%. Підсумковий контроль – 30%. Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75%, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання та за умови успішного проходження підсумкового контролю.
Форма підсумкового контролю	презентація результатів групового вирішення завдань або тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Назва теми	Кількість годин				
	загальна кількість годин / кредитів ЄКТС	у тому числі:			
		аудиторні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійн аробота слухачів
Тема 1. Основні поняття та ознаки сексуального насильства. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК).	4		2		2
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК.	6		4		2
Тема 3. Національне законодавство щодо запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК.	6		4		2
Тема 4. Координація діяльності у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК.	6		4		2
Тема 5. Види та форми надання допомоги особам, постраждалим від СНПК.	6		4		2
Підсумковий контроль результатів навчання	2		2		
РАЗОМ	30/1,0		20		6

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Основні поняття та ознаки сексуального насильства. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК).

Термінологічний апарат. Сексуальне насильство: види та фактори. Форми сексуального насильства, які відповідно до Римського статуту Міжнародного кримінального суду відносяться до воєнних злочинів. Характерні риси СНПК. СНПК щодо жінок. СНПК щодо чоловіків. СНПК щодо дітей. Індикатори СНПК. Особливості віктимізації жінок, чоловіків та інших груп населення. Розуміння травми та взаємодія з постраждалими від травми. СНПК як акт геноциду і злочин проти людяності

Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК

СНПК як злочин за міжнародним правом. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року та Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року. Конвенція ООН про права дитини. Римський статут Міжнародного кримінального суду. Кодекс Мурад. Міжнародний протокол щодо документування та розслідування сексуального насильства у конфлікті. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та суміжні резолюції. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству проти жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW).

Тема 3. Національне законодавство щодо запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК

Новели законодавства України у зв'язку із військовим конфліктом. Кримінально-правові норми, що закріплюють відповідальність за вчинення сексуального насильства. Кримінально-правові норми, що стосуються порушень норм гуманітарного права. Національна стратегія у сфері прав людини. Національний План дій 1325 «Жінки, мир, безпека». Новели законодавства, що стосуються алгоритму надання допомоги особам, постраждалим від сексуального насильства, вчиненого представниками держави-агресора, та особам, які незаконно утримувались або перебували в полоні. Компенсації, доступні потерпілим відповідно до національного законодавства.

Тема 4. Координація діяльності у сфері запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК

Механізми координації роботи органів виконавчої влади, правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, міжнародних та громадських організацій у сфері протидії СНПК: Комісія з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок; Міжвідомча робоча група з питань протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією росії проти України, та надання допомоги постраждалим; Секторальна робоча група координації міжнародної технічної допомоги «Гендерна рівність». Взаємодія суб'єктів допомоги особам, постраждалим від сексуального насильства, вчиненого представниками держави-агресора, та особам, які незаконно утримувались або перебували в полоні. Правила процедур та алгоритм реагування на випадки СНПК (фіксація, документування, зберігання та передача доказів). Ключові принципи комунікації з особами, постраждалими від СНПК.

Тема 5. Види та форми надання допомоги постраждалим від СНПК

Надання домедичної та медичної допомоги постраждалим від СНПК: механізм і види. Конфіденційна медична допомога. Порядок дій медичних установ при наданні допомоги постраждалим від домашнього насильства. Діяльність кабінетів медико-психологічної допомоги. Особливості психологічних потреб постраждалих від СНПК. Надання першої

психологічної допомоги та кризових консультацій особам, постраждалим від СНПК. Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Надання соціальної допомоги постраждалим від СНПК. Діяльність територіальних центрів соціального обслуговування. Діяльність центрів допомоги врятованим. Безоплатна первинна правова допомога: види правових послуг (надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, інших документів правового характеру). Безоплатна вторинна правова допомога: види правових послуг. Діяльність Координаційного центру з надання правової допомоги.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється за підсумками:

- проходження дистанційного навчання в асинхронному режимі, що є передумовою допуску до участі у навчанні в синхронному режимі;
- проходження дистанційного навчання в синхронному режимі (участь у вебінарах з інтерактивним опитуванням);
- успішного проходження підсумкового контролю в синхронному режимі (у формі презентації результатів групового вирішення завдань) або тестування.

Учасник професійного навчання, який виконав програму в обсязі не менше 75% та за умови успішного проходження підсумкового контролю отримує документ про підвищення кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Законодавче забезпечення

1. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://bit.ly/3yxLAOO>.
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 року № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
5. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
6. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06 грудня 2017 року № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>.
7. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#n13>.
8. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>.
9. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року № 1544-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>.

10. Про утворення Державної установи «Кол-центр Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей»: Наказ Міністерства соціальної політики України від 11 грудня 2018 року № 1852. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1458-18#Text>.

11. Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01 лютого 2019 року № 278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0262-19#Text>.

12. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання: Наказ Міністерства соціальної політики України від 01 липня 2016 року № 716. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text>.

13. Загальна декларація прав людини. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

15. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text.

16. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08 червня 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.

17. Конвенція ООН про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

18. Римський статут Міжнародного кримінального суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text.

19. Міжнародний протокол щодо документування та розслідування сексуального насильства у конфлікті. Найкращі практики щодо документування сексуального насильства як злочину або порушення міжнародного права (друге видання: березень 2017). URL: <https://bit.ly/3TdNf40>.

20. International Protocol on the Documentation and Investigation of Sexual Violence in Conflict: Best Practice on the Documentation of Sexual Violence as a Crime or Violation of International Law / Sara Ferro Ribeiro and Danaé van der Straten Ponthoz on behalf of the UK Foreign & Commonwealth Office. Second Edition: March 2017. URL: <https://bit.ly/3rJNSqc>.

Література

1. Новели законодавства України в період правового режиму воєнного стану: станом на 23 травня 2022 року. – К.: Центр навчальної літератури, 2022. – 250 с.
2. Murad Code in Ukrainian. URL: <https://www.muradcode.com/uk/murad-code>.